

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.001.10.2018
P/18/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpoc@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/18/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2017 r.
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Gminy i Miasta w Odolanowie, Rynek 11, 63-430 Odolanów
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Marian Janicki, Burmistrz Gminy i Miasta Odolanów (dalej: Burmistrz) (dowód: akta kontroli, str. 3-4)
<i>Podstawa prawna</i>	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu
<i>Kontroler</i>	Irena Wróblewska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/16/2018 z dnia 18 stycznia 2018 r. (dowód akta kontroli str. 1-2)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli była ocena wykorzystania przez Gminę i Miasto Odolanów (dalej: Gmina) otrzymanych w 2017 r. dotacji z budżetu państwa przeznaczonych na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, tj. na wsparcie rodzin w ramach Programu *Rodzina 500 plus* oraz na świadczenia z funduszu alimentacyjnego, a także dotacji przeznaczonej na wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej w sprzęt, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach zapewniających poprawę jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej².

Podstawą sformułowania oceny były działania kontrolne polegające na analizie planowania, wykorzystania i rozliczenia przez Gminę tych dotacji.

Opis działań kontrolnych przedstawiono w części V. Wyniki kontroli.

III. Charakterystyka kontrolowanej jednostki

Urząd jest jednostką organizacyjną Gminy, przy pomocy której Burmistrz realizuje zadania własne określone w art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³ oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej przekazane gminie z mocy prawa.

¹ Dz. U. z 2017 r., poz. 524

² Dz. U., poz. 1774.

³ Dz. U. z 2017r., poz. 1875 ze zm.

IV Ocena⁴

Ocena ogólna

Zaplanowane przez Gminę dotacje na wsparcie rodzin w ramach Programu *Rodzina 500 plus* oraz na świadczenia z funduszu alimentacyjnego były wystarczające do sfinansowania realizowanych w 2017 r. zadań. Gmina terminowo i w odpowiednich kwotach przekazywała środki z tych dotacji jednostce realizującej zadania z nich finansowane i analizowała rezultaty wynikające z ich realizacji. Otrzymane w 2017 r. dotacje na wsparcie rodzin w ramach Programu *Rodzina 500 plus* oraz na świadczenia z funduszu alimentacyjnego zostały przez Gminę wykazane we właściwych kwotach w sprawozdaniu Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami. Stwierdzono natomiast, że środki w kwocie 3,9 tys. zł stanowiące 7,9% dotacji otrzymanej w 2017 r. z przeznaczeniem na wyposażenie gabinetu profilaktyki zdrowotnej zostały wydatkowane niezgodnie z warunkami umowy dotacyjnej.

V. Wyniki kontroli

Opis stanu faktycznego

1. Dane ogólne

W 2017 r. na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych Gmina zaplanowała dotacje w łącznej kwocie 20.418.019,21 zł⁵, a wykonała w kwocie 19.596.843,17 zł (96%), w tym wg klasyfikacji budżetowej:

- w dziale 010 (Rolnictwo i łowiectwo) - na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego zaplanowano i wydatkowano 498.348,25 zł;
- w dziale 750 (Administracja publiczna) - na realizację zadań z zakresu spraw obywatelskich oraz pozostałych zadań z zakresu administracji rządowej zaplanowano i wydatkowano 114.771,00 zł;
- w dziale 801 (Oświata i wychowanie) na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe oraz na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów, zaplanowano 201.982,96 zł, a wydatkowano 188.324,01 zł;
- w dziale 852 (Pomoc społeczna) - na prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy, finansowanie składki za ubezpieczenie społeczne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów, wypłatę zryczałtowanych dodatków energetycznych, organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wypłatę zasiłków celowych dla osób lub rodzin poszkodowanych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych noszących znamiona klęski żywiołowej, zaplanowano 714.739,00 zł, a wydatkowano 707.813,24 zł;
- w dziale 855 (Rodzina) – na realizację ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna, wsparcie kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, przyznawanie karty dużej rodziny, zaplanowano 18.888.178,00, a wydatkowano 18.087.586,67 zł.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej, stosuje się ocenę opisową.

⁵ Po zmianach w trakcie roku budżetowego.

W 2016 r. plan dotacji wynosił 16.181.613,07 zł, a wykonanie 15.966.607,95 zł (98,7%). W 2017 r. wykonanie dotacji wzrosło w porównaniu do 2016 r. o 18,5%. Wzrost ten wynikał, m.in. z dłuższej (o trzy miesiące) realizacji zadania dotyczącego wsparcia rodzin w ramach Programu *Rodzina 500 plus*.

(dowód: akta kontroli, str. 5-6, 152, 165)

2. Planowanie przez gminę dotacji z budżetu państwa na realizację zadań

Podstawą planowania w 2017 r. dotacji na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej (w tym w dziale 855 Rodzina), na realizację zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁶ i ustawie z dnia 11 lutego 2017 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci⁷, były informacje otrzymane od Wojewody Wielkopolskiego, wynikające z obowiązku określonego w art. 143 ust. 1 pkt 2 i art. 148 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸.

(dowód: akta kontroli, str. 119, 146, 148-149)

W projekcie budżetu Gminy na 2017 r., dotacje na świadczenia wychowawcze i świadczenia rodzinne z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (dział 855), przyjęte zostały na podstawie pisma Wojewody Wielkopolskiego z dnia 19 października 2016 r. W piśmie tym Wojewoda Wielkopolski poinformował o przyjętych w projekcie ustawy budżetowej na 2017 r., kwotach dotacji na ww. zadania z zakresu administracji rządowej. Łączna kwota tych dotacji wynosiła 16.532.686 zł, z tego:

- w rozdziale 85501 (Świadczenia wychowawcze) – 11.059.226 zł;
- w rozdziale 85502 (Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego) – 5.473.460 zł.

Kwoty tych dotacji ujęte zostały w dniu 10 listopada 2016 r. w projekcie uchwały budżetowej na 2017 r., a następnie w uchwale budżetowej na 2017 r.⁹.

(dowód: akta kontroli, str. 9, 10, 16)

Na podstawie ustawy budżetowej na 2017 r., Wojewoda Wielkopolski pismem z dnia 31 stycznia 2017 r. poinformował Burmistrza o zaplanowanej dotacji celowej na zadania z zakresu administracji rządowej, w tym o kwocie dotacji w dziale 855.

(dowód: akta kontroli, str. 14)

W budżecie Gminy na 2017 r. zaplanowano także środki, pochodzące z rezerwy celowej, przeznaczone na sfinansowanie wyposażenia gabinetów profilaktyki zdrowotnej w szkołach. Gmina wystąpiła do Wojewody Wielkopolskiego z wnioskami o dotację na powyższy cel w dniu 2 października 2017 r. na kwotę 40.380 zł i w dniu 29 listopada 2017 r. na kwotę 10.740 zł. Podstawą przyjęcia w budżecie Gminy¹⁰ środków na ww. zadania były zawiadomienia Wojewody Wielkopolskiego: z 9 listopada i 20 grudnia 2017 r. o przyznaniu dotacji w kwotach odpowiednio: 39.410

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 489 ze zm., dalej ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 1851 ze zm., dalej ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

⁸ Dz. U. z 2017 r., poz. 2077.

⁹ Uchwała Nr XXV/205/2016 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 29 grudnia 2016 r.

¹⁰ dział 801 (Oświata i wychowanie), rozdział 80101 (Szkoły podstawowe), § 2030 (Dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin)- 43.450 zł oraz rozdział 80120 (Licea ogólnokształcące), § 2030 - 6.700 zł.

zł¹¹ oraz 10.740 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 16, 17, 252, 269)

3. Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia przez gminę dotacji z budżetu państwa na realizację zadań.

1. W 2017 r. dotacje przeznaczone na wsparcie rodzin w ramach Programu *Rodzina 500 plus* oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego przekazywane były przez Wojewodę Wielkopolskiego na rachunek Gminy w 12 miesięcznych ratach. Dotacje te ujmowane były w budżecie Gminy do 14 dni od otrzymania zawiadomienia od Wojewody Wielkopolskiego¹². Środki z dotacji przekazane zostały przez Burmistrza, Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Odolanowie, na świadczenia wychowawcze w terminach odpowiednio od 1-14 dni od otrzymania ich od Wojewody Wielkopolskiego, a na świadczenia z funduszu alimentacyjnego od 14-21 dni, w kwotach zgodnych z kwotą otrzymaną. Przekazane dotacje umożliwiły pełne i terminowe wykonanie dotowanych zadań.

(dowód: akta kontroli, str. 16, 76-82, 112-118, 300)

W 2017 r. świadczenie wychowawcze pobierało 1.186 rodzin, w tym 1.890 dzieci. Wydatkowano kwotę 12.123.718,96 zł. Niewykorzystaną kwotę 77.924,04 zł zwrócono 29 grudnia 2017 r. na rachunek Wojewody Wielkopolskiego. Na koszty obsługi świadczenia naliczono kwotę 182.041 zł. Podstawą naliczenia było pismo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 lutego 2017 r.

Z funduszu alimentacyjnego wypłacono w 2017 r. świadczenia 939 osobom, w tym 883 świadczenia dla osób do ukończenia 18 roku życia i 56 świadczeń dla osób w wieku od 18 do 24 lat. Łączna wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 371.080 zł. Zwrócono dotację w kwocie 35.788 zł. Na koszty obsługi świadczenia naliczono kwotę 11.132 zł¹³.

Burmistrz wyjaśnił, że realizacja zadań zleconych finansowanych środkami z budżetu państwa analizowana jest pod względem uzyskanych efektów przy sporządzaniu sprawozdania z wykonania budżetu.

(dowód: akta kontroli, str. 5, 299-305)

Gmina w 2017 r. wystąpiła do Wojewody Wielkopolskiego, na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach zapewniających poprawę jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej, o dotację z przeznaczeniem na wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej w szkołach, w sprzęt określony w załączniku Nr 4, części III, punkcie 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej¹⁴. W piśmie z dnia 2 października 2017 r. Gmina wnioskowała o dotację w kwocie 40.380 zł (po korekcie 39.410 zł¹⁵) przeznaczoną na doposażenie 7 gabinetów profilaktyki zdrowotnej w szkołach, a w piśmie z dnia 29 listopada 2017 r., o dotację w kwocie 10.740 zł, na doposażenie 2 gabinetów. Stosowne umowy o dotacje dotyczące wnioskowanych wyżej kwot zawarte zostały pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim, a Burmistrzem odpowiednio w dniach: 22 listopada 2017 r. i 27 grudnia 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 253-257, 262-268, 270-284)

¹¹ Kwota dotacji uległa zmniejszeniu o 970 zł, ponieważ w wyniku weryfikacji wniosków nie przyznano środków na zakup trzech taboretów do gabinetów profilaktyki i aparatu ambu.

¹² W dwóch przypadkach, spośród 48, ujęcie nastąpiło po 20 i 18 dniach.

¹³ Kwota wykorzystana 371.080 zł x 3%.

¹⁴ Dz. U. z 2016 r., poz. 86.

¹⁵ Po weryfikacji wniosku przez służby Wojewody, Gmina skorygowała wniosek i w korekcie wykazała sprzęt określony w załączniku Nr 4, części III, punkcie 4 cytowanego rozporządzenia.

Otrzymane przez gminę dotacje w łącznej kwocie 50.150 zł przeznaczone zostały na doposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej w szkołach, dla których organem prowadzącym była Gmina. Niewykorzystana dotacja w kwocie 280,03 zł została zwrócona w dniu 29 grudnia 2017 r. na rachunek Wojewody Wielkopolskiego. Gmina, w dniu 25 stycznia 2018 r. rozliczyła się z wykorzystania tej dotacji i przesłała Wojewodzie Wielkopolskiemu sprawozdanie rzeczowe, z którego wynikało, że z otrzymanych dotacji sfinansowano zakup sprzętu wskazanego we wnioskach, m.in. fluorenu, tablicy podświetlanej OKO, tablicy Selen i Ishihary oraz ciśnieniomierza i wagi ze wzrostomierzem.

(dowód: akta kontroli, str. 192, 193, 292-298)

Objęte kontrolą kwoty dotacji przeznaczone na wsparcie rodzin w ramach Programu *Rodzina 500 plus* oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego zostały prawidłowo wykazane w sprawozdaniu Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami.

(dowód: akta kontroli str. 163-184)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Gmina wydatkowała na zakup sprzętu do gabinetu profilaktyki zdrowotnej w Zespole Szkół Ogólnokształcących, w okresie od 21 do 22 grudnia 2017 r. kwotę 3.957,43 zł. Było to niezgodne z postanowieniami umowy zawartej w dniu 27 grudnia 2017 r. na dofinansowanie wyposażenia gabinetów profilaktyki zdrowotnej, określonymi w § 3 ust. 1 i 4 pkt 1 i 2 oraz w § 4, w myśl których zadanie winno zostać zrealizowane w okresie od dnia podpisania umowy do 31 grudnia 2017 r.; warunkiem uznania wydatków za kwalifikowalne było poniesienie ich przez Gminę w okresie od dnia podpisania umowy do dnia 31 grudnia 2017 r.; wydatki poniesione poza okresem kwalifikowania wydatków nie będą uznane za kwalifikowalne.

Gmina rozliczyła dotację wydatkiem w kwocie 3.957,43 zł poniesionym w okresie od 21 do 22 grudnia 2017 r., tj. przed datą zawarcia umowy.

Burmistrz wyjaśnił m.in., że ze względu na kończący się rok budżetowy, okres świąteczny i zaledwie 6 dni roboczych pozostałych do jego końca, wykorzystanie dotacji było zagrożone, a także wprowadzenie w krótkim czasie na wąski rynek wyposażenia gabinetów profilaktyki zdrowotnej ogromnego popytu przy ograniczonej podaży, to elementy wyposażenia stały się towarem deficytowym i poszukiwanym, a dyrektorzy placówek oświatowych stawali przed wyborem zakupu natychmiastowego. Dodał, że umowę do podpisu otrzymał 19 grudnia 2017 r., podpisał i odesłał 20 grudnia 2017 r., a o tym, że umowa została zawarta w dacie 27 grudnia 2017 r. dowiedział się po jej otrzymaniu w dniu 8 stycznia 2018 r.

(dowód: akta kontroli, str. 285, 290, 291)

VI. Wniosek

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, NIK, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o wzmożenie nadzoru nad prawidłowością wydatkowania dotacji z budżetu państwa.

VII. Pozostałe informacje i pouczenia

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 16 marca 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Irena Wróblewska
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
wicedyrektor

.....
Podpis

.....
Podpis